

Toetsingskader Calamiteitenmeldingen

Agentschap Telecom
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Emmasingel 1 | 9726 AH | Groningen
Postbus 450 | 9700 AL | Groningen

www.agentschaptelecom.nl

2019, v 1.1

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Wettelijk kader.....	3
2.1	Artikel 28 WIBON	3
2.2	Artikel 7 BIBON	4
3	Toetsingskader artikel 7 BIBON	4
3.1	Algemeen	4
3.2	Toetsingskader	5
3.3	Tabel Toetsingskader	6
4	Toezicht.....	7
4.1	Verantwoord gebruik calamiteitenprocedure	7

1. Inleiding

Agentschap Telecom houdt toezicht op de naleving van de wettelijke bepalingen gesteld in de Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken (hierna: WIBON). In deze wet zijn onder andere zorgvuldigheidsnormen ten aanzien zorgvuldige graafwerkzaamheden neergelegd. Graafschades aan kabels en leidingen kunnen de continuïteit van levering van essentiële diensten als bijvoorbeeld gas, elektriciteit, water of telecommunicatie ernstig verstoren. Dit veroorzaakt vaak veel overlast bij bedrijven en consumenten. Daarnaast kan door graafschades ook de veiligheid van de omgeving, mens en milieu in het gedrang komen.

Agentschap Telecom zet in op het voorkomen van (vermijdbare) graafschades zodat de continuïteit van essentiële diensten en de veiligheid van de omgeving, mens en milieu beter is gewaarborgd. Daarmee draagt zij bij aan een ondernemend en duurzaam Nederland.

Ondanks dat de WIBON vrij korte termijnen stelt aan het proces van informatie-uitwisseling kan het in bepaalde situaties gewenst zijn dat er sneller moet worden gewerkt. Te denken valt aan een lekkende waterleiding of een verzakte dijk. In deze situaties is het belangrijk om direct in te grijpen om grote (economische) schade en/of gevaar voor mens of milieu te voorkomen. In geval van dergelijke calamiteiten kan daarom worden afgeweken van de reguliere procedure.

In dit toetsingskader is uitgewerkt hoe getoetst wordt in geval van het gebruik van de calamiteitenprocedure uit de WIBON. Daarbij wordt nader aangegeven wat onder een calamiteit, persoonlijk letsel of grote schade wordt verstaan.

Bij het hanteren van de calamiteitenprocedure beoordeelt de opdrachtgever in eerste instantie zelf of er sprake is van een calamiteit. Dit toetsingskader is hierbij een handvat, maar kan niet in alle gevallen uitsluitend geven. Agentschap Telecom toetst in sommige gevallen op de graaflocatie en in de regel achteraf of de calamiteitenprocedure geoorloofd is toegepast.

2. Wettelijk kader

Artikel 28, lid 2 van de WIBON bepaalt dat van de reguliere graafprocedure kan worden afgeweken als gevolg van een calamiteit. Nadere regels zijn in artikel 7 van het Besluit informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken (Hierna: BIBON) neergelegd. Hier is beschreven hoe gehandeld dient te worden wanneer, als gevolg van een calamiteit, onverwijld graafwerkzaamheden noodzakelijk zijn om persoonlijk letsel of grote schade te voorkomen.

2.1 Artikel 28 WIBON

Artikel 28 lid 2 van de WIBON luidt:

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de situatie dat vanwege de door een calamiteit geboden spoed niet aan artikel 2, eerste en derde lid kan worden voldaan dan wel de in hoofdstuk 4 beschreven procedure kan worden gevolgd, waarbij voor zover nodig van dat artikel onderscheidenlijk de bepalingen van dat hoofdstuk kan worden afgeweken.

2.2 Artikel 7 BIBON

Artikel 7 van het BIBON luidt:

1. Indien als gevolg van een calamiteit onverwijld graafwerkzaamheden noodzakelijk zijn om persoonlijk letsel of grote schade te voorkomen zijn de artikelen 2, 8 en 15 van de wet niet van toepassing.
2. Indien graafwerkzaamheden worden verricht als bedoeld in het eerste lid, draagt de opdrachtgever er zorg voor dat deze graafwerkzaamheden zoveel mogelijk op zorgvuldige wijze kunnen worden verricht, rekening houdend met de urgentie van de werkzaamheden.
3. De grondroerder verricht de in het eerste lid bedoelde graafwerkzaamheden op zorgvuldige wijze, rekening houdend met de urgentie van de werkzaamheden.
4. De grondroerder stelt voorafgaand aan de in het eerste lid bedoelde graafwerkzaamheden de Dienst¹ daarvan in kennis, waarna de Dienst onverwijld de contactgegevens van de beheerders van netten die op de graaflocatie zijn gelegen en informatie over de functie van deze netten aan de grondroerder verstrekt. De Dienst draagt in verband hiermee zorg voor permanente bereikbaarheid van de Dienst.
5. De Dienst kan de uitvoering van het vierde lid opdragen aan een instelling die permanent bereikbaar is.
6. De grondroerder wint voor zover mogelijk bij de beheerders van netten die zijn gelegen op de graaflocatie, informatie in over de precieze ligging van netten op de graaflocatie. De grondroerder neemt in elk geval contact op met de beheerders van een net met gevaarlijke inhoud dat op de graaflocatie is gelegen.
7. De beheerder van een net met gevaarlijke inhoud zorgt dat hij met het oog op de uitvoering van het zesde lid permanent telefonisch bereikbaar is voor het verschaffen van informatie en het treffen van voorzorgsmaatregelen voor zover dat nodig en mogelijk is.
8. De opdrachtgever meldt onder opgaaf van redenen uiterlijk de eerstvolgende werkdag bij Onze Minister indien hij opdracht heeft gegeven tot graafwerkzaamheden als bedoeld in het eerste lid.

3 Toetsingskader artikel 7 BIBON

3.1 Algemeen

Met dit document geeft Agentschap Telecom invulling aan de wijze waarop getoetst wordt bij het gebruik van een calamiteitenmelding (op basis van artikel 7 van het BIBON).

Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn:

- Calamiteiten waarbij mechanisch gegraven moet worden, worden gemeld bij het Kadaster. De meldingsplicht geldt immers voor alle mechanische graafwerkzaamheden.
- Bij netten met gevaarlijke inhoud neemt de grondroerder altijd contact op met de beheerder van dat net. De door de beheerder van dat net voorgeschreven (voorzorg)maatregelen moeten door de grondroerder worden opgevolgd en uitgevoerd.
- Bij geconstateerde misbruik van de calamiteitenprocedure wordt door Agentschap Telecom handhavend opgetreden.
- Dit toetsingskader voorziet niet in een beperkende definitie van het begrip calamiteit.
- In voorkomende gevallen is het aan de opdrachtgever om te besluiten tot het doen van een calamiteitenmelding. Toetsing vindt op de graaflocatie en/of achteraf plaats.

---

¹ de Dienst voor het kadaster en de openbare registers, bedoeld in artikel 2 van de Organisatiewet Kadaster;;

De wettelijke informatie naar de melder is beperkt tot de contactgegevens van de beheerders met een belang op de locatie van de calamiteit. In de meeste gevallen wordt echter de volledige gebiedsinformatie, vergelijkbaar met een reguliere graafmelding verstrekt. De beheerders van

netten op de locatie van de calamiteit ontvangen een afschrift van de calamiteitenmelding. Vooral de wetenschap of er al dan niet netten met gevaarlijke inhoud aanwezig zijn op de graaflocatie en de dan te nemen (voorzorg)maatregelen, dragen bij aan de veiligheid van zowel de grondroerder als de (leef)omgeving.

3.2 Toetsingskader

Altijd vooraf een melding bij het kadaster

Net als bij geplande, reguliere graafwerkzaamheden spreekt het voor zich dat ook in geval van calamiteiten de graafwerkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Er moet daarom altijd een melding bij het Kadaster worden gedaan wanneer er mechanisch wordt gegraven (artikel 7, vierde lid van het BIBON). Het Kadaster is voor calamiteitenmeldingen 7 x 24 uur bereikbaar. Hierin verschilt de calamiteitenprocedure dus niet van de reguliere graafmelding.

De opdrachtgever zorgt er voor dat de graafwerkzaamheden op zorgvuldige wijze kunnen worden verricht. Rekening houdend met de urgentie van de zaak stelt de opdrachtgever middelen beschikbaar om de graafwerkzaamheden met de meeste zorgvuldigheid uit te kunnen voeren. De grondroerder verricht de graafwerkzaamheden op een zorgvuldige wijze. Dit betekent dat hij hierbij rekening houdt met de functie van de netten die op de graaflocatie aanwezig zijn. Hij treedt direct in overleg met beheerders van netten met gevaarlijke inhoud waarvan hij de contactgegevens van het Kadaster heeft ontvangen. Beheerders van netten met gevaarlijke inhoud zijn hiervoor 24 uur per dag bereikbaar.

Ten aanzien van de ligging van de netten op de graaflocatie geldt het volgende:

- In situaties waar actueel kaartmateriaal al voorhanden is bij de grondroerder, wordt hiermee gewerkt.
- In situaties waar alleen handmatig wordt gegraven is een calamiteitenmelding niet nodig.

Treffen van voorzorgsmaatregelen

Als op de graaflocatie netten met gevaarlijke inhoud aanwezig zijn, moet de grondroerder contact opnemen met de beheerder van dat net (artikel 7, lid 6 BIBON). Tijdens dat contact worden afspraken gemaakt over de te nemen (voorzorg)maatregelen voor zover dat nodig en mogelijk is. De door de beheerder van dat net voorgeschreven (voorzorg)maatregelen moeten door de grondroerder worden opgevolgd en uitgevoerd.

Rampen en zware ongevallen.

Bij het toepassen van de calamiteitenprocedure tijdens rampen of zware ongevallen zal getoetst worden op de definitie van rampen uit artikel 1 van de Wet veiligheidsregio's. Toepassing van de calamiteitenprocedure is aan de orde voor situaties waar al een ramp of zwaar ongeval heeft plaatsgevonden of daar waar er sprake is van dreiging van een ramp of zwaar ongeval.

Milieuwetgeving

Vaak zijn in de vergunning die is afgegeven voor een bepaalde installatie voorwaarden gesteld die direct ingrijpen voorschrijven. Deze voorschriften zijn dan uitgangspunt. De vergunningen zijn gebaseerd op de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Leveringsonderbrekingen

De verplichting van beheerders om storingen binnen een kort tijdsbestek te verhelpen zijn impliciet vastgelegd in:

- De Elektriciteitswet 1998, artikel 31 eerste lid onderdeel f
- De Gaswet artikel 12b, derde lid, onderdeel b en d
- De Drinkwaterwet, artikel 35 en artikel 38 onder a
- De Telecommunicatiewet, artikel 11a.1 en artikel 7.1a

Graafwerkzaamheden voor het herstellen van leveringsonderbrekingen in netwerken die onder deze wetgeving vallen kunnen worden aangemerkt als calamiteit in de zin van de WIBON. Het gebruik van de calamiteitenprocedure dient in redelijkheid te worden afgewogen door de beheerder van het verstoorde netwerk.

Bij overige netwerken is de verplichting storings binnen een kort tijdsbestek te verhelpen niet in wet- of regelgeving opgenomen. De toelichting uit het besluit vormt hier het toetsingskader:

...Verder gelden blijkens het eerste lid als randvoorwaarden voor de toepassing van de onderhavige regels dat als gevolg van de calamiteit persoonlijk letsel of grote schade dreigt te worden veroorzaakt, en dat de graafwerkzaamheden noodzakelijk zijn om deze dreiging weg te nemen. Derhalve is niet bij elke storing toepassing van dit artikel gerechtvaardigd. Er moet zich een situatie voordoen waarbij als gevolg van het doorlopen van de gewone meldingsprocedure grote schade en / of persoonlijk letsel zou ontstaan, die door direct optreden kan worden voorkomen....

3.3 Tabel Toetsingskader

Een overzicht van dit toetsingskader staat in de volgende tabel:

Gebruik calamiteitenprocedure toegestaan in geval van:				
	Leverings- onderbrekingen	Persoonlijk letsel (inclusief dreiging)	Grote schade (inclusief dreiging)	Toelichting en verantwoording op www.agentschaptelecom.nl
Energie Elektriciteit (inclusief warmtelevering)	Ja; Elektriciteitswet 1998	ja	ja	Datum en tijd calamiteitenmelding, datum en tijd graafwerkzaamheden. Grootte incident: aantal betrokken aansluitingen, concrete dreiging letsel en of schade (indien van toepassing)
Energie Gas	Ja; Gaswet	ja	ja	Datum en tijd calamiteitenmelding, datum en tijd graafwerkzaamheden. Grootte incident: aantal betrokken aansluitingen, concrete dreiging letsel en of schade (indien van toepassing)
Telecommunicatie (telecom en kabel)	Ja; Telecommunicatie wet	ja	ja	Datum en tijd calamiteitenmelding, datum en tijd graafwerkzaamheden. Grootte incident: aantal betrokken aansluitingen, concrete dreiging letsel en of schade (indien van toepassing)
Waterleiding	Ja; Drinkwaterwet	ja	ja	Datum en tijd calamiteitenmelding, datum en tijd graafwerkzaamheden. Grootte incident: aantal betrokken aansluitingen, concrete dreiging letsel en of schade (indien van toepassing)
Industriële transportleiding	nee	ja	ja	Datum en tijd calamiteitenmelding, datum en tijd graafwerkzaamheden. Grootte incident: aantal betrokken aansluitingen, concrete dreiging letsel en of schade.
Riolering	nee	ja	ja	Datum en tijd calamiteitenmelding, datum en tijd graafwerkzaamheden. Grootte incident: aantal betrokken aansluitingen, concrete dreiging letsel en of schade.
Openbare verlichting verkeerslichtinstalla ties	nee	ja	ja	Datum en tijd calamiteitenmelding, datum en tijd graafwerkzaamheden. Grootte incident: aantal betrokken aansluitingen, concrete dreiging letsel en of schade.
Overige netwerken en situaties	nee	ja	ja	Datum en tijd calamiteitenmelding, datum en tijd graafwerkzaamheden. Grootte incident: aantal betrokken aansluitingen, concrete dreiging letsel en of schade.

4 Toezicht

De toetsing van Agentschap Telecom is er op gericht om na te gaan of er rechtmatig gebruik is gemaakt van de calamiteitenprocedure. Immers zorgvuldig graven wordt het beste gewaarborgd bij het gebruik van de reguliere procedure uit de WIBON. Het gebruik van de calamiteitenprocedure is en blijft een uitzonderingssituatie.

4.1 Verantwoord gebruik calamiteitenprocedure

Iedere opdrachtgever van graafwerkzaamheden waarvoor een calamiteitenmelding is gedaan verantwoordt zich de eerstvolgende werkdag bij Agentschap Telecom. Hiervoor is op de website van Agentschap Telecom (www.agentschaptelecom.nl) een webformulier geplaatst. De opdrachtgever geeft hierbij in ieder geval informatie ten aanzien van het tijdstip van de calamiteitenmelding en het tijdstip van de feitelijke graafwerkzaamheden. Ook geeft de opdrachtgever hier informatie ten aanzien van de grootte van de calamiteit. Indicatoren hiervoor zijn het aantal getroffen aansluitingen, de concrete dreiging van persoonlijk letsel of de geschatte grootte van de schade (Economisch, milieu etc) of de dreiging hiervan.

Op het doen van deze terugmelding vindt een automatische controle plaats op basis van procesinformatie van het Kadaster. Dit toetsingskader vormt daarbij het uitgangspunt.